

УКРАЇНСЬКА ГРЕКО-КАТОЛИЦЬКА ЦЕРКВА
Верховний Архієпископ Києво-Галицький

Вих. ВА 17/468

Аркуш 1 із 4-х

МОЛИТВА В ЖИТТІ ЦЕРКВИ
Послання Синоду Єпископів
Української Греко-Католицької Церкви 2017 року
до духовенства, монашества і мирян

Господи, навчи нас молитися (Лк. 11, 1).

Всесвітліші та всечесніші отці!
Преподобні брати і сестри в монашестві!
Дорогі браття і сестри в Христі!

Зібравшись на Священному Синоді в Брюховичах біля Львова 3–12 вересня 2017 року Божого, ми, єпископи Української Греко-Католицької Церкви, зосередили увагу на центральному аспекті життя Церкви, а саме – на молитві, особистій і літургійній. Прагнемо з вами поділитися плодом нашої спільної духовної застанови.

Хоча молитва є природним наслідком і проявом віри людини в Бога, усе-таки її [молитви] слід вчитися, постійно відновлюючи, поглиблюючи свою здатність спілкуватися з Богом. Прохання учнів Ісуса: «Господи, навчи нас молитися» (пор. Лк. 11, 1) – актуальне для нас завжди, бо головним вчителем молитви є сам Господь наш Ісус Христос. І ми сьогодні, як Церква, смиренно приступаємо до Нього і повторюємо просьбу учнів. У сучасному світі, який, з одного боку, пропонує людині прекрасні, безпрецедентні можливості, а з іншого – тисне на неї лавиною інформації та бентежить псевдоцінностями й ідеологіями, це прохання набуває особливої ваги.

З Євангелія бачимо, що Христос вчить молитви насамперед власним життям і прикладом. Його зв'язок з Отцем проявляється постійно, як у публічній діяльності, так і в особистому довірливому спілкуванні з Ним. Проповідуючи Добру Новину про наближення Божого Царства, Ісус часто закликає своїх учнів до чування і молитви. Божественний Учитель пропонує їм також словесний вірець молитви – «Отче наш», яку християни від перших століть і донині вважають найважливішою і найбільш авторитетною. У цій молитві Ісуса до Отця відкривається «всяка правда» (пор. Мт. 3, 15) про Бога і людину, адже вона устами самого Господа нагадує нам, що Бог є люблячим Отцем, близьким до людини в усіх її життєвих станах, потребах і труднощах, а людина є улюбленою Божою дитиною, покликаною до здійснення Господнього задуму: щоб святилося Його ім'я, щоб прийшло Його царство і здійснювалася Його воля (пор. Мт. 6, 9-10).

Передумовою християнської молитви є наше смирення перед Богом, визнання свого невміння спілкуватися з Творцем. У наших богослужіннях ми виявляємо перед Богом цю нашу неміч і покірно визнаємо: «Молитися як слід не вміємо, якщо Ти, Господи, Святим Твоїм Духом не навчиш нас» (сьома молитва Утрені). І Господь у своєму милосерді дарує нам Свого Святого Духа, який «досліджує серця», «допомагає нам у нашій немочі», молячись у нас і «заступаючись за нас згідно з Божою волею», –

як про це навчає св. ап. Павло (пор. Рим. 8, 26-27). Тому кожне богослужіння і кожне спілкування з Богом на молитві розпочинається з прикликання Святого Духа.

Справжня християнська молитва передбачає зустріч із живим Богом і встановлення особистого стосунку з Ним. Це може бути і мовчазне слухання Слова Божого, яке особливо потрібне в час інформаційного шуму та комерційного галасу, і прослава, і подяка, і смиренне благаання, і покаяння. Дуже важливим елементом цього стосунку є щирість і справжність. Особиста молитва християнина – це зустріч живої, реальної людини з живим Богом. Перед обличчям Творця віруюча людина не лукавить, не надягає на себе маски, бо не сумнівається в доброті й безумовній любові з боку Господа Бога.

Властивою рисою християнської молитви є відкритість людини на Божу волю і готовність її прийняти: «Навчи мене творити волю Твою, бо Ти еси Бог мій» (Пс. 142, 10). Тому молитву не слід розглядати як людські намагання переконати Бога, щоб Він здійснив наші бажання. Наша чуйність до Божого голосу є значно важливішою за наші прохання, адже Господь знає «те, чого ми потребуємо, і багато більше, ніж ми просимо або розуміємо» (п'ята молитва Вечірні).

Християнин ніколи не є самотнім у молитві, він поєднаний із братами та сестрами у Христі. Згідно із запевненням Христа – «Де двоє, або троє зібрані в Моє ім'я, там я серед них» (Мт 18, 20), – у спільному вимірі молитва виявляється найповніше. Тому для християнського життя дуже важлива спільна родинна молитва, а його вершиною і джерелом є Божественна Літургія.

Служіння Богові – це діалогічний акт: Господь «благословляє тих, що Його благословляють, і освячує тих, що на Нього уповають» (Заамвона молитва Божественної Літургії). Саме тому головне церковне богослужіння називається «Євхаристія» – подяка за все, що Господь вчинив для нас з великої Своєї милості. Мета Євхаристії – це не лише переміна хліба і вина, а передовсім наша переміна, наше єднання з Христом. Служіння Євхаристії є «для нас», щоб «нас усіх, що від одного тіла і чаші причащаємося, з'єднати одне з одним на причастя єдиного Духа Святого» (епіклезис Літургії святого Василя Великого). Завдяки Пресвятій Євхаристії «Благодать Господа нашого Ісуса Христа, любов Бога і Отця та причастя Святого Духа» присутні в цьому світі. Через Євхаристію Церква стає таїнством спасіння світу та одночасно є провісницею «життя майбутнього віку».

Молитва – це співпраця людини з Богом, а тому вона нерозривно пов'язана з відповідальністю людини за своє життя, життя Церкви і за цілий світ. Кожен християнин, який з відкритим серцем звертається до свого Життєдавця і Господа у молитві, покликаний так само своїм життям будувати Церкву і поширювати у світі спасенне Боже діяння. Маємо пам'ятати слова апостола Якова: «Віра, коли діл не має, мертва сама в собі» (Як. 4, 17). І наша особиста, і спільнотна молитва є виявом віри, тож вона повинна відображатися в добрих ділах, у служінні-дияконії в Церкві та суспільстві. Тоді все життя буде безнастанною прославою Бога – вчинками, словами, думками, намірами і зусиллями.

Слід пам'ятати, що колискою і першою школою молитви є християнська родина, яку ми традиційно називаємо домашньою Церквою. Тому ми висловлюємо щире вдячність батькам, бабусям і дідусям, від яких діти і внуки вперше у своєму житті чують слова молитви і вчать промовляти їх з належною увагою і благоговінням. Така молитва часто закладає фундамент християнського виховання дитини, а також стає початком її поступового зростання у вірі та чеснотах. Закликаємо всі християнські сім'ї і надалі старанно плекати родинну молитву,

ранішню і вечірню, а також з молитвою на устах починати роботу і дякувати Богові за хліб щоденний під час трапези.

Водночас заохочуємо батьків, а також катехитів і духовенство звертати велику увагу на виховання дітей до молитви, використовуючи під час навчання християнської віри в катехитичних школах, на проповідях і реколекціях багату духовну спадщину нашої літургійної традиції, особливо богослужбові тексти, в яких виражена віра Церкви і молитовний досвід святих.

Оскільки в рамках парафіяльної спільноти провідниками молитви для парафіян є священнослужителі, висловлюємо визнання і вдячність кожному священикові й дияконіві, які є для своїх вірних прикладами та вчителями молитви. Разом із тим відновлюємо заклик до всіх отців-душпастирів про щоденну вірність у молитві – особистій та літургійній. Пам'ятаймо, що церковна спільнота, котра не молиться, зраджує своє покликання та позбавляє своїх членів численних Божих дарів, яких вони потребують у дочасних і духовних справах. Наше велике прагнення і побажання – щоб через ревне плекання літургійної та особистої молитви духовні навчальні заклади та виховні інституції нашої Церкви допомагали майбутнім служителям Церкви набувати автентичний досвід спілкування з живим і милосердним Богом.

Висловлюємо особливе визнання богопосвяченим спільнотам, основним змістом життя яких є молитва – особиста і літургійна. Молитовне служіння монастирів сьогодні як ніколи важливе для нашого народу. Тож закликаємо богопосвячених осіб гідно виконувати літургійне молитовне правило, відповідно до приписів нашого обряду. Віримо, що наші монастирі залишатимуться школами церковної молитви для своїх членів та усіх вірних Церкви.

Хочемо підкреслити, що, як пастирі Церкви, ми щиро поважаємо і цінуємо прояви молитовного благочестя наших мирян. Зокрема, ідеться про молитовні братства, рухи і спільноти, до участі в яких під проводом досвідчених духівників ми заохочуємо всіх вірних. Особливо хочемо відзначити практику паломництва до святих місць, якими Господь щедро обдарував нашу землю. Прощі до святих місць з належним духовним супроводом стають дуже важливою школою молитви для вірних нашої Церкви. Молитва Божого народу, який подорожує, відображає місію Церкви – повсякчас входити ву спасенну Божу присутність. Господь Бог постійно приходить задля нас і нашого спасіння, а Церква завжди йде назустріч своєму безсмертному Женихові. У цьому сенсі кожен християнин є прочанином – живим свідком Божого спасенного пришествя в цей світ.

Протягом останніх декількох років на долю нашого народу випали нелегкі випробування. Ці важкі й трагічні обставини виявили небувалу силу духу нашого народу, – силу, яка випливає з молитви і довіри до Бога. Багато вірних нашої Церкви в найважчі моменти не припиняли народного молитовного чування. Завдяки витривалій молитовній підтримці, жертвовності та відданості багатьох наших священиків, богопосвячених осіб і мирян ми щодня долаємо великі труднощі і рухаємося вперед. У молитві – сила нашого народу і джерело спасіння, тому ми закликаємо продовжувати цей молитовний подвиг словами апостола Павла: «В ревності не будьте ліниві, духом горіть, Господеві служіть; веселі в надії, в горі терпеливі, в молитві витривалі... Благословляйте тих, що вас гонять; благословляйте, не проклинайте» (Рим. 12, 11-12.14).

Дорогі в Христі брати і сестри! Господь благословив нашу Церкву свободою молитися, яку ми мали не завжди. Він водночас дарував нам життя – простір і час для зустрічі та спілкування з Ним. Користаймо з цього дару!

Як було сказано на початку, нас вчить молитися Святий Дух. Молімося, чуваймо, слухаймо Його Слова у тиші наших сердець і наших спільнот. Він говорить і гряде до нас, щоб бути в новому році з нами особисто, з нашими родинами, з нашими громадами і з нашим народом. Радіймо цим таїнством і живімо в мирі!

Благословення Господнє на вас!

Від імені Синоду Єпископів
Української Греко-Католицької Церкви

Дано в Києві,
при Патріаршому соборі Воскресіння Христового,
у день Святого отця нашого Миколая,
архієпископа Мир Лікійських, чудотворця,
19 грудня 2017 року Божого

Отцям-душпастирям доручаємо зачитати вірним це Послання після кожної Божественної Літургії в неділю, 31 грудня 2017 року Божого